ԹԵ· ՏԱՐԻ ԹԻՒ 89 — 10/22 ՄԱՐՏ 1897 — 18 ՇԷՎՎԱԼ 1314 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

درعليه‌ده غلطه‌ده (ماسيس) غزته‌سى اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ իցէ զրուցիւն պէտք է ուղղել Առ Խմբագրութիւն

ՄԱՍԻՍ ՕՐԱԳՐՈՅ

Կ· ՊՈԼԻՍ ՂԱԼԱԹԻԱ, Համտի Բաշա խան Օսմ. նախկին Պանքայի փողոց, Թիւ 2

Direction du Journal "MASSIS,, Galata, CONSTANTINOPLE

Les annonces sont reçues aux Bureaux du journal

ՄԱՍԻՍ

ԼՐԱԳԻՐ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ· Պոլսոյ համար	Տարեկան	դրկն· արժ·	75
» »	Վեցամսեայ	» »	40
Դաւառներու »	Տարեկան	» »	100
» »	Վեցամսեայ	» »	50
» »	Եռամսեայ	» »	25
Օտար երկրի »	Տարեկան	ֆրանք	25
Ռուսիոյ »	»	ռուբլի	10

Դրամի փոխարէն փոստային փուլ կընդունուի· 115 զրուշի փուլը 100 զրուշի հաշուով:

10 ՓԱՐԱ — ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ — 10 ՓԱՐԱ

ՄԵՐ ԹԵՐԹՕՆԸ

Այսօր կաւարան։ Նոր թերթօնը պիտի բլլայ Քսավիէ տը Մոնթէրէնի մէկ զողարիկ եւ եղերական վէպը

ԱԼԻՍԻ ՍԻՐԱՀԱՐԸ

զոր պիտի թարգմանէ մեր խմբագիրներէն Երուանդ էֆ· Տ· Անդրէասեան, Սառոյցէ Անապատին թարգմանիչը։

ՄՈՒՇԸ

Մուշի թեմը առաջին կարգի է, իր ընդարձակութեան, ու վանքերու թիւին նայելով։ Այդ թեմին կը պատկանին ՄՇՈՑ ԴԱՇՏ և ԶԲԽՈՒՐ 98 հայ գեղերով, որոնց երեքը հայ կաթոլիկ։ Այս գեղերէն, ամենէն մեծերը 300 400 էն աւելի տուն կը պարունակեն ինչպէս Խաչգեղ, Նորշէն, ամենէն պզտիկները 15-20 տուն, ինչպէս Հերկելա, Բազու Եւն։ ԽՈՑԹ և ԲՌՆԱՇԷՆ 14 գեղ· ՇԱՏԱԽ, ՓՐՍԱՆՔ 58 գեղ· ՎԱՐԴՈՑ 6 գեղ· ՊՈՒԼԱՆԸՊ (վերին, ներքին) 26 գեղ· ՄԱՆԱԶԿԵՐՏ 19 գեղ։ Այս վերջին երկուքը միշտ առաջնորդական փոխանորդ մը կունենային որ կոչի Ս· Դանիէլի վանքը կը նստէր։

Այս տասը մեծ ու պզտիկ դաւառներէն Պուլանըդ (վերին), Մանազկերտ, Վարդոյ դայմադամութիւն են։

Մշոյ դաշտը երեք քօլ դ-ուէյէնէրի կը բաժնուի, Բռնաշէնի և Խութ դ-ուէր ունին, Շատախ ուղղակի Մուշին կապուած է, Սասուն և Փսանք կինճի միւթէսարրիֆութեան կը պատկանին։

Կարկի է հոս յիշել թէ կինճը որ առանձին թեմ մըն է, և յաճախ Մշոյ Առաջնորդարանի ձեռքով կարգադրուած՝ կը պարունակէ ԽՈՒԼԲ, ԽԻԱՆ և ՃԱՊԱՂՋՈՒՐ որոնք 59 գեղ կը պարունակեն։ Տարիներ առաջ այս թեմը միացուցին Սլիվանի հետ որու գլխաւոր գիւղաքաղաքն է Ֆարխին։ Այն միջոցին այդ ընդարձակ թեմին առաջնորդն էր Տ· Վարդան Վրդ· Ցակոբեան, որ այս պահուս Մշոյ Առաջ· տեղապահ է։ Արդեօք ճապաղջուր-Սլիվան միացեալ թեմը այս պահուս Առաջնորդի պէս բան մ'ունի՞. հարկաւ Պատրիարքարանը Մուշէն և Սղերդէն տեղեկութիւններ կը ստանայ այս մասին։

Վանքեր. — Մշոյ թեմին մէջ կարեւոր վանքեր կան։ Հռչակաւոր Ս· Կարապետը կամ այսօրուն անուն Ս· Կարապետը, առանձին մը մասնաւոր Առաջնորդ-Վանահայրութիւն ունէր· այսօր մէկ երկու սարկաւագ, մէկ երկու վարդապետ, մէկ երկու երեք կով կամ ոչխար կը կազմեն իր միաբանութիւնն ու հարստութիւնը...։ Յետոյ կուգան Ս· Յովհաննու, Ս· Առաքելոց վանքերը· Բռնաշէնի Ս·Աղբերիկը, Պուլանըդի Ս· Դանիէլը և ուրիշ երկու վանքեր· Մատնի առաքեալ, Մատնավանք։

Այս վանքերը կարժեն որ առանձին խօսուի իրենց վրայ, ցուցնելու համար թէ տակաւին 15-20 տարի առաջ անոնք ինչ կարեւորութիւն և նիւթական վիճակ ունէին և այսօր ինչ վիճակի մէջ են։ Թէ ինչ տնօրէնութիւններ կարելի է ընել զանոնք օգտակար և նպատակայարմար ճամբու մէջ դնելու համար։

Դպրոցներ.— Մինակ քաղքին, Մուշի մէջ այս պահուս հինգ թաղ, հինգ եկեղեցի հինգ դպրոց կայ։ Ասոնց վրայ առանձին կարելի է խօսիլ։ Միայ· Ընկ· ունէր երկսեռ վարժարաններ, Ընկ· միակ բարձրագոյն հաստատութիւնները զոր գոցած է՝ տասը տարիէ աւելի անոր անօգուտ շրջաններ բոլորելէ տալէ յետոյ։

Ամբողջ դաշտին մէջ կարելի չէ գտնել վարժարան մը։

Պուլանըդ, Մանազկերտ վարժարաններ չունին բնաւ։ Բռնաշէն, Խութ, Շատախ, Սասուն, Փրսանք, մէկ հատ չունին։ Վարդոյ չունի։ Խուլբի Ահարոնը գեղի մէջ ալ Միացեալը վարժարան մ'ունէր, այսօր կա՞յ։ Հաղջոի և Ֆարխինի մէջ ալ ունէին (Սլիվանի թեմին համար) այսօր գոյութիւն ունի՞։ Թողով այս վերջինները, դիտելու է որ Մշոյ ընդարձակ թեմին մէջ Միայ· Ընկ·ը գեղային նախակրթարան մը անգամ չունի և այդ 220 է աւելի գեղերու մէջ տեղական դպրոց բնաւ չկայ։

ՏԳԵՂ ՊԱՏԿԵՐՆԵՐ

(Մէր Տաճառորդ Ընթերցողէն)

Գաղթականներու արշաւանքը.—Խնդոտ հարցը.—Ամրարտաւան ջոջը.—Սինլորը Բանուորը։

Ալեքսանտրոպոլի ուլիցա լայն պողոտայն վրայ, որ Ռուսաստանի մէկ ծայրէն միւսը կը կարէ, կը հանդիպիմ գաւառացի գաղթականներու ստուար խումբի մը։ Անոնք Քարանթինայէն կուգան.—քաղաքէն ժամ մը հեռու կառուցուած տաղաւարներ մեր ամուրի ու քաջառոյգ պանդուխտներուն տրամադրութեան տակ դրուած են ձրիապէս կառավարութեան կողմանէ.—կուգան, կանչին անոնք կան մերձաւորապէս յիսուն հոգի, ձեռքերնին դրպաններուն մէջ, գլուխնին կախ, մարմիններնին յառաջ ծռած, հապճեպ քայլերով կը դիմեն նպատակատոյց յանձնաժողովին գրասենեակը։ Խնդիրք ունին մատուցանելու առ Միս Լօնկ, բարեսէր անգլուհւոյն, որ այժմ գրեթէ ամբողջովին վրան առած է նպաստի գործը։ Իրենք այլ ևս առաջուան պէս առա՛ջ հաց չեն առներ եղեր, հացատանին պատռած է, նոր առածնին ալ հինցած ու ոտքերնին բոպիկ։ Անգլուհւոյն գալուստը, գործին գլուխն անցնիլը՝ իրենք սրտագին ղլուխած էին, յուսախաբ ելած են հիմայ։

Սակայն խնդրարկուներու այդ հոծ բազմութիւնն իրենց խնդիրքին բողոքի կերպարանք մը կուտայ. Միս Լօնկ կը գայթակղի. կասկածը կը դրդէ զինքը թիկնապահներով զինուիլ և նոյն իսկ կը յայտարէ եկողներուն թէ՝ իրենց ընկերներուն ալ իմացնեն, այլ ևս գարունը մերձ է, իսաւուչնչ ձմեռը (զոր մենք բնա՛ւ չտեսանք տակաւին) անցաւ, ամեն մարդ ջանալու է այլ ևս դրազում մը, գործ մը գտնել, պի նպաստը պիտի դադրի, մանաւանդ ի Հնդկաստան ալ սով ու ժանտախտ կը տիրէ, որ բարի հոգիներու ուշն այլ ևս իրեն գրաւեր է։

Խնդրարկուները գլխիկոր կը վերադառնան և մինչեւ իսկ անոնցմէ ոմանք կուգան պաղատելու հայ յանձնախմբի նախկին անդամց, որոնց երեսին-անչուչտ կը յիշեն իրենք, որովհետեւ դեռ շատ ժամանակ չանցաւ վրան— լիրը համաձայնութեամբ կը պօռային. «Տօ՛, տիրը ձեր փարէն չի եա՞, որո՞ւն փարէն, ո՛րմէ կը խնայէք»։

* * *

Միս Լօնկ երբեմն զաւչտներու ալ հանդիպատես է։ Տասն և մէկ տարեկան աղջիկ մը, թաթիֆած հագուստով, խառնափնդոր մազերով, քթին մէկ ծակէն ալ խնկինքը կախուած, տակաւին տղու շարժումներով կը մերձենայ Միս Լօնկին, իրմէ քիչ հեռուն ջրհանկրի հագուստով, գիրուկ, կայտառ, զօրաւոր մարդու կոչտ ձեւերով երիտասարդ մը կանգնած է, համարձակ ակնարկով· 27 տարեկան կերեւայ։

Միս Լօնկ աղջկան մազերը շոյելով կը հարցնէ թէ ի՛նչ կուզէ։ Իսկ աղջիկն այդ զգուանքէն քաջալերուած կը յայտարարէ պարզապէս թէ սոյն երիտասարդին հետ կարգուելու համար թոյլտուութիւն խնդրելու եկած է։

Եւ բոլոր ներկաները կը մարին ծիծաղելէ։

Այդ անյարմար ամուսնութեան մասին փոքրիկ աղջիկը հարցաքննելու հարկ չկայ. միայն երիտասարդին կը հարցնեն.

—Ի՞նչպէս համոզեցիր դուն այս աղջիկը։

—Համոզելու բա՛ն չկայ. իրարու հաւնեցանք. պիտի կարգուինք. ի՞նչ է եղեր քի։

Բայց այդ տառապող սիրահարներու կիզիչ հրայրքը կը չիջնի յանկարծ, որովհետեւ բժիշկը կը յայտարէ թէ օրիորդը տակաւին մայր լինելու պահանջներէն բոլորովին զուրկ է։

* * *

Կիրակի օր մը Միքայէլին սրճարանը նստած ենք—հոն կուգան տեղւոյն ջոջերն ալ։—Հոն ամէն նիւթի վրայ կը խօսուի, ազգային, գրական, բարեգործական, նոյն իսկ գիտական խնդիրներու վրայ. և այդչափ խօսողներու մէջ անշուշտ մտիկ ընող մ'ալ պէտք է. և այդ մտիկ ընողն ալ ես եմ։ Եւ ահա՝ ականջիս կուգայ ամբարտաւան խօսք մը բարձր, գոռոզ ձայնով, կը դառնամ տեսնելու համար այդ տգեղ ձայնին գտուն տէրը՝ 55 տարեկան, փորաւէտ, ուռուցիկ կարմիր այտերով, կոպտութիւնը վրայէն կաթկթող մարդ մ'է անիկա, որ բարեգործական նպատակի մը վրայ խօսուած ժամանակ, ըսաւ «իմ ֆորտոն-էնէրջիս հարիւր ղրուշ կը պահեմ մինակ ինքդի համար»։ Եւ կը խնդայ, քա՛հ, քա՛հ, քա՛հ, դազրելի ծիծաղ մը։

Ինծի համար բարեգործել ֆորտոն-էնէրջիով...

Իսկ ես կը դարձնեմ դէմքս զզուանքով։

* * *

Բարեկամի մը վաճառատունն եմ. ներս կը մտնէ պանդուխտ բանուոր մը, կը բարեւէ ու կը սպասէ.

—Ի՞նչ կուզես։

—Դուռ ողջ ըլլիս, աղա՛. էլայ տեղէս։

—Ծո՛, ասանկ ատեն քեզի տեղ գրտնանք տէ, ձգես գուն, ինքնիրենդ ելնե՞ս։ Ամօթ չէ՞։

—Դուռ ողջ ըլնիք, աղաներ, չօրպաճու խեռ գուռ այլուղի խօսք չարեցիք. երբ ընծիկ խարցուց, ես ասացի՝ ուտել, խմել, պառկիլ վերէդ, 20 խատ էլ ֆրանք խարճուս։ Էն տուեց 16 ֆրանք, ես իլայ 18 ֆրանք. էն չելաւ վեր. երկու ֆրանք թամախ արաւ. ես էլ ասի. չիմ կենայ, կեամ։»

Սա կը հարցնենք. ի՞նչ չահեցար ելնելովդ հիմայ։

Իսկ նա գձուած ժպիտով մը կը պատասխանէ մեզի. «Դուռ ողջ ըլնիք, աղանե՛ր, ազգն ողջ ըլնի, քանի որ դուռ կաք մենք բանի, փարի ա՞խ չենք քաշիր։»

Պիգանքս կը պապանձեցնէ լեզուս։

Ազգն ողջ լինի. այո՛, բայց առանց փտած անհատներու։ Անոնք առողջ տարրն ալ կ'ապականեն։

ՄԱՍԵՀ

Ռուսճուք, 24 Փետր. 97

Ա Զ Դ

Թերթիս Խմբագրատունը Նորատունկեան խանէն Օսմ: Նախորդ Պանքա փողոց, թիւ 2. Համտի բաշա խան փոխադրուած ըլլալով՝ կը խնդրուի մեր Ընթերցողներէն որ այսուհետեւ Նամակ կամ ոեւ իցէ գրութիւն նոյն տեղը ղրկեն։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԾՐԱՆ

ՕՐԴ· ՄԱՔՍԻՄ, ԺՕՍԱՆԻ

ԿԷՍ ԿՈՅՍԵՐԸ (LES DEMI VIERGES) ՀԵՂԻՆԱԿ ՄԱՔՍԷԼ ԲՐԷՎՕ

Պոլսոյ Թատերարեւին վրայ առաջին անգամ բլլալով ներկայացուեցաւ անցեալ հինգշաբթի գիշեր Les demi-Vierges կատակերգութիւնը, 3 արարուածով որուն վէպը հրատարակուեցաւ Բարիզ 1894 ին և բաւական ազմուկ հանեց Ֆրանսացի ընտանիքներու շրջանակներուն մէջ։

Մեծ յաջողութիւն մ'եղաւ այս ներկայացումը, Օր. Ժոսէ, Օր. Հէլլէր, Պարոնայք Տիւմէնի և Ռը մէ իրենց յատուկ դերը կատարեցին մեծ ըմբռնմամբ և զննասէրի ճաշակով։

Խազին անունը արդէն բաւական կը բացատրէ հեղինակութեան նիւթը։ Մեզի կը ներկայանան այժմու մանկամարդ աղջիկները որոնք թէպէտեւ ընտանեկան անարատ են կամ գրեթէ անարատ—, բայց կորուսած են այն ամօթխածութիւնը, այն զգայմանց թարմութիւնը, այն պարկեշտութիւնը որուն մէջ կը կայանայ երիտասարդութեան վերմագոյն հրապոյրը։

Այս աղջիկները որոնցմով, կղզեալ մասնաւորապէս Մարսել Բրէվօ, կը պատկանին հարուստ և անգործ մարդկանց ընտանեացը։ Թէ այս կարգի ընտանիքներ որքան շատ են Բարիզի մէջ, ամեն ոք գիտէ։ բայց Պոլսոյ մէջ ալ բոլորովին չեն պակսիր նըմանները, որոնց կեանքը հիւսուածք մըն է անտոմի զբաղմանց և հաճոյքներու։ Այցելութիւն, թատրոն, երեկոյթ և ընթրիք, արդուզարդ, շքեղագոյութիւն, ամառը ճամբորդութիւն և սիրաբանութիւն (flirt) ամէն եղանակի մէջ։

Մարսել Բրէվօի կատակերգութիւնը լաւագոյն պիտի ըլլար նկատել ոչ թէ խընդալու և զուարճութիւնը պարզ նիւթ մը այլ ընկերական կարեւոր ուսումնասիրութիւն մը։ Սովորութիւն ունինք օրինակ բերելու Ամերիկացի աղջիկները, որոնց բարքերը արդէն կ'անցնին Եւրոպա, տակաւ առ տակաւ։ Բայց կը մոռնանք նըկատելու թէ որքան հեռու ենք մենք Եւրոպացիքս, մանաւանդ Պոլսեցիքս, անոնց նմանելէ։ Առողջ և յաղթանդամ կազմուածք, կորով, զօրաւոր կամք, բարձր իմացականութիւն, ահա՛ Ամերիկացիին յատկութիւնները որոնց կը մասնակցին նաեւ Անգլիացիք և Անգլօ-Սաքսոն ցեղը։ Ասոնց փոխարէն կը դիտենք այն երկիրներու մէջ ուր Լանք կայ կապկի պէս նմանելու Ամերիկացւոց միայն փափկակազմ մարմին, տկար կամք դիւրազգիր միտք, ջղոտութիւն և ապարդիւն սրամտութիւն։ Այս նկատումներով է որ բնազատելի կը գտնանք, և մինչեւ իսկ մի քիչ հակասական հինգշաբթի գիշերուան ներկայացուած խաղին կազմութիւնը։

Երէք զանազան դասակարգի անձինք կը սիրեն Տիկին տը Վալվէն աղջիկը, Օրդ· Մօտ (Օր· Մարսել Ժոսէ)։ Մին հարուստ տեղանաւոր մ'է, Գառտէն (Անդուան), երկրորդը գաւառացի հարուստ տիկին տը Շանթէլին տղան Մաքսիմ (Գ· Մառսէ), և երրորդը Ժիւլիէն (տը Մէ) ամսականաւոր սովորական պաշտօնեայ մը։ Օր· Մօտ հօրմէն հարստութիւն ժառանգած է զոր վատնած է հաճոյքներու մէջ։ Ձեռքը մնացած է այժմ քառասուն հազար ֆրանք միայն զոր սպառելէ առաջ կը ջանայ ամուսնանալ։ Օր· Մօտ կը սիրէ Ժիւլիէնը որուն հետ արդէն շատ առաջ գացած է։ Բայց Ժիւլիէն ստակ չունի, ահա ամուսնութեան արգելքը։ Գառտէն ծերանալու մօտեցած է և իր չափազանց արծաթասիրութեամբը սէր չգրգռիլ զատ զզուանք կը պատճառէ։

Կը մնայ իրեն Շանթէլներուն տղան, Մաքսիմ, իր մանկութեան ընկերը որուն տուած է առաջին սէրը։ Հարկ էր ուրեմն վերահաստատել նախկին յարաբերութիւնները և այս նպատակով Օր· Մօտ երաժշտական երեկոյթ մը կը կազմակերպէ իր տանը մէջ, որուն կը հրաւիրուին իր սովորական բազմաթիւ կէս-կոյս աղջիկ բարեկամներէն զատ մի քանի այրեր ինչպէս նաեւ Տիկին տը Շանթէլ, աղջիկը և տղան Մաքսիմ։

Այս երեկոյթը ակնկալուած յաջողութիւնը չունենար դժբաղդաբար։ Մաքսիմ գիւղացիի տղայ է թեպէտ եւ կոչտ, բայց հաստատամիտ, որոշ սկզբունքներով ոնած եւ պարկեշտ. ամուսնանալիք աղջկան մը բարեմասնութիւններուն վրայ իրեն յատուկ գաղափարները ունի զոր կանուանէ իր ընտանեկան ա-ա-նդ-ր-ի-ն-ները։ Երբ այսպիսի անձնաւորութիւն մը մտնայ Օրդ· Մօտի եւ բրօջը Օրդ· Ժիւլիէնի սրահին մէջ, դիւրին է նախատեսել մտքին եւ սրտին կրելիք յուզումները տեսած վարմունքներէն, լսած կէս-ամամթ խօսակցութիւններէն։ Գալով երաժշտութեան օրուն կունկնդրէ. ասի կը կայանայ մի քանի boulevardի եղանակներէ ինչպէս le fiacre, les jeunes filles à marier Մաքսիմի հոգին կապստամբի լսելով մանաւանդ հակասական գրոյցներ այն տարօրինակ յարաբերութիւններուն վրայ զոր ունեցած է իր սիրուհին Ժիւլիէնի հետ։

Օրդ· Մօտ կանդրադառնայ Մաքսիմի կրած անպատաստ ազդեցութեանը եւ վերջին ճիգ մը կընէ ինքզինքը արդարացնելու համար. անկեղծ խոստովանութիւններ, ապագային համար ջերմ փատահութիւններ, այս ամէնքը անդրդուելի կը թողուն Մաքսիմ իր որոշման մէջ. կը խլէ ամեն կապ ու կը փախչի։

Հոս է ահա խաղին հոգեբանական կէտը։ Ի՞նչ կը մնար ընել Օրդ· Մօտի։ Եթէ իր այցելուին վրայ ըրած զղջումը արտագին էր և Ժիւլիէնի տուած սէրը անկեղծ, լաւագոյն էր անչուշտ բաժնուիլ իր կեանքին զեխութիւններէն որ ջախջախեցին իր ապագան և նեռուիլ Ժիւլիէնի բազկացը մէջ ու ապրիլ անոր հետ համեստ կեանքով մը։ Բայց Օրդ· Մօտի որոշումը որքան յանդուգնիկ այնքան անակնկալ. կը գրէ յանկարծ ծերուկ սեղանաւորին. «Եկուր, քուկդ եմ։»

Ինչո՞ւ այսպիսի եղբ մը որ բոլորովին հակասական կերեւայ։ Անհերքելի է թէ անձնական ազատութիւնը իր հետ կը բերէ անձնական պատասխանատուութիւն։ Ինչո՞ւ աղջիկներու ազատութիւնը փնտռել, ինչո՞ւ այրերու լուծին տակ չմնան, այն պատճառաւ որ ազատութիւնը ամենէն նպաստաւոր պայմանն է զարգացման եւ անձի պահմանման, բայց աղջիկ մը որ անկարող է պահպանելու ինքզինքը եւ փրկութիւնը մի միայն ամուսնութեան մէջ կը փնտռէ, անզօր է ազատութենէն առաջ եկած պատասխանատուութեանց հետեւանքը կրելու, մանաւանդ թէ իր ազատութեան ամբողջ տարիները վատնած է, ինչպէս Օրդ, Մօտ, հաճոյքի եւ զուարճութեանց փոխանակ զօրացնելու մարմնոյն և հոգւոյն յատկութիւնները, փոխանակ ձեռք ձգելու ապրուստի եւ զարգացման միակ գործիքը որ է գիտութիւն, արուեստ կամ ճարտարութիւն։

Մարսել Բրէվօ կրնայ արդարանալ նեռելով իր Օրդ· Մօտը վատթարացած ծերուկի մը գիրկը, եթէ նկատողութեան առնենք թէ իր նկարագրած կէս-կոյսը չէ այն կորովի եւ յանդուգն ամերիկացի աղջիկը որ ինքնին կը բանայ իր ճամբան աշխարհքի մէջ, այլ մաշած սերնդի մը և կիսամեռ քաղաքակրթութեան մը վախ մէկ ծնունդն է որ կը խորտակի կեանքի բեռին տակ։

Մաղրելի բան պիտի ըլլար, ստուգիւ, անձնական ազատութիւնը այնպիսիներու համար որոնք ամեն սիրման կամ անչափութեան մէջ գթութիւն եւ ներողամտութիւն փնտռէին սրտագին ղղջումներու փոխարէն։

Գ· Մ·

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿՐԷՏԷի ԽՆԴԻՐը

Պաշարում

Երէկ կիրակի սկսաւ պաշարումը. այս մասին թէ Կ. Պոլիս եւ թէ Ա.թէնք ծանօթութիւն տրուեցաւ։ Պաշարումը ընդհանուր պիտի ըլլայ հելլենական նաւերուն համար։ Տէրութիւններուն նաւերը ուտելիք, ապրանք պիտի բերեն, բաւական է որ յոյն զօրքերուն համար չըլլայ։ Ծովակալները հրաւիրեցին Ցունաստանը իր նաւերը եւ զօրքերը հոն տանել, եթէ մերժէ, բռնի պիտի հեռացնեն մարտ 21ին։

Սէյիտ Վէյսէլի զոհերուն յուղարկաւորութիւնը չորեքշաբթի օր տեղի ունեցաւ։ Ծովակալները, սպաները եւ բոլոր զինուորները դագաղին կը հետեւէին։

Յունական

Երեքշաբթի օրուան երեսփոխանական ժողովին մէջ արտաքին գործերու նախարար Մ. Աքուղէս անդամներուն ներկայացուց տերութիւններուն Ցունաստանի ղրկած ծանուցագիրը եւ իր տուած պատասխանը։ Յետոյ նախարարապետ Մ. Տէլիանի բացատրեց թէ բանակին ընդհանուր շարժականութեան որոշումը տրուեցաւ պահեստի գունդերը փոքձելու համար։ Վերջապէս պատերազմական գործերու նոր նախարար Մ. Մէթաքսաս օրինագիծ մը ներկայացուց կամաւորներու զինուորագրութեան արտօնութիւն խնդրելու համար։ Ա.թէնքի օրագիրներուն լեզուն քիչ մը չափաւորուած է։

—Սրթայի մէջ և շրջականները գտնուող յոյն զօրքերը 22,000 ի կը բարձրանան, Թեսալիոյ մէջ 44,000 ի, ընդամենը 90,000։ Զրահաւորները և թորբիլաւորները Վոլոյի մէջ կապտան։—Կոչէր ոը Քոլոնը Ա.թէնքէն կիմանայ թէ կառավարութիւնը կը բանակի 40 միլիոն փոխառութեան մը վրայ։ Պաշտօնեաներու ամսականները 10 առ հարիւր զեղչուած են։—Տէյրքֆէլտ Գերմանի դասախօսը՝ որուն համար գրուեցաւ թէ նախատինք կրեց Ա.թէնքի մէջ, Նոյ Ֆրոյ Բրէուի հետեւեալ նամակը գրեց։ Հոս անցած դարձած բաներուն վրայ ապէկ տեղեկութիւն չունիք։ Ես իմ ընտանիքս Գերմանիա ղրկած չեմ ձեր թղթակցին առուած տեղեկութեան պատճառաւ։ Սխալ է թէ կինս նախատուած ըլլայ փողոցին մէջ և տունս ալ այրուած։ Սխալ է նաեւ թէ Հելլէնները Գերմաններուն բարեւ չեն տար։ Ընդհակառակն ստիպուած եմ ճանչնայ բոլոր Հելլէններուն ընտանիքիս եւ դպրոցիս համար ունեցած բարեսրտութիւնը։

Սէյիտի պատահարէն մեռան վեց ապստամբ, 25 հոգի ալ վիրաւորուեցան։ Միւսները լողալով ազատեցան։—Սիթիսի ապստամբները կրակ ըրին օտար սպաներուն վրայ։ Հետեւաբար Ֆրանսական, անգլիական և իտալական նաւերուն հրամանատարները ապրստամբներուն ծանուցին թէ Բիսքոնի գիւղը պիտի ռմբակոծեն։

—Տէրութիւններու ներկայացուցիչները էջ պաշտօնապէս ծանուցին Ա.թէնքի կառավարութեան թէ Կրետէն պիտի պաշարեն։ Յոյն նախարարները երկարօրէն խորհրդակցեցան։ Արտաքին գործերու նախարար Մ. Աքուղէս խորհրդարանին հաղորդեց թէ պաշարումը մարտ 21ին պիտի սկսի։ Ցունաստան որոշեց Կրետէէն եւ կանչել Ա.էյնոս, Բէնիս մարտանաւերը։ Վասոս զօրավար դեռ Ալիքիանտի կը մնայ։

—Նոյ Ֆրոյ Բրէուի Հռոմէն կիմանայ թէ Հելլէն կառավարութիւնը տրամադիր է տեղի տալու, եթէ տերութիւնները իր մասին աւելի բարեացակամ ըլլան։

Իտալիոյ մէջ հելլենասիրութիւնը զգալի հարուած մը կրեց։ Պարպաթօ երեսփոխանը որ իտալացի ընկերվարականներու հետ Ա.թէնք գացած էր, այդ քաղաքէն մարտ 5 թուով նամակ մը գրեց Ա.էնրի Թերմին։ Մ. Պարպաթօ կը յայտնի որ ինքը եւ իր ընկերները խաբուած էին դէպքերուն մասին իրենց հաղորդուած անճիշտ տեղեկութիւններէ։ Որոգայթի մը մէջ ձգեցին մեզ, կըսէ։ Կրնանք ստուգութեամբ հաստատել թէ պատերազմ տեղի չի պիտի ունենայ, թէև յոյն կառավարութիւնը իր դերը կը կատարէ տխուր կատակերգութեան մէջ, պահեստի գունդերը զէնքի տակ կանչելով։ Սէնատոր Թերմը կըսէ որ Մ. Պարպաթօ Հռոմի ընկերվարական բարեկամներուն գրած է որ ինքը չընեն կամաւորներ գրելու եւ Ցունաստանի դրամապէս օգնելու։ Զարժէր, կըսէ։

Ֆրանսայի նախագիծը

Իբրեւ նախազգուշութիւն ծագելիք դժուարութիւններու, Թուլոնի գործարանատորմը որ մարտ 23ին Փորտիքա եւ Ալճերի պիտի երթայ, հրաման ընդունեց իր մեկնումը յապաղելու։ Այս նաւային ուժը Թուլոնէն չպիտի հեռանայ մինչեւ որ նոր հրամաններ ընդունի։

Անգլիոյ խորհրդարանը

Ֆրանսայի խորհրդարանէն վերջ Անգլիոյ խորհրդարանը իր վճիռը արձակեց ի նպաստ եւրոպական համաձայնութեան. լորտ Ռիմպըրլէյի հարցապնդումին վրայ Սալզպըրի խօսք առաւ այսպէս. «Նոր իրողութիւն մ'ունիմ միայն խորհրդարանին պաշտօնապէս հաղորդելու, այսինքն կրետէի մէջ գտնուող ծովակալներուն հրաման ղրկուեցաւ կղզին պաշարել։ Հարցապնդող ազնիւ լորտը եւրոպական քաղաքականութեան մէկ աքանչելի պատկերը կրնայ տեսնել Մ. Մ. Հանոթոյի և Մէլիի փայլուն լեզուով ընել, այդ իմ դժբաղդութիւնս է, բայց ոչ թէ թերութիւնս։ Այս նիստէն վերջ լորտ Սալզպրրի նախարարական ժողովին նախագահեց և չընդունեց հելլենասէր միջնորդի մը պատգամաւորութիւնը, առարկելով թէ ժամանակ չունի։

Աժան Հաֆս Լոնտոնէն հետեւեալ հեռագիրը կը հաղորդէ. մինչեւ հիմա ֆրանսական կառավարութեան հաւանութիւնը միայն կը պակսէր Եւրոպական համաձայնութեան համար։ Սայդ կրնայ նկատուիլ ապէց վերջը թէ Ցունաստան տեղի պիտի տայ. եւ թէ տերութիւնները որոշած են հետզհետէ զսպողական միջոցները ընդարձակել, մինչեւ որ Ցունական զօրքերը կրետէէն կանչուին։ Կրետէի պաշարումէն վերջ տերութիւնները պիտի պաշարեն Պիրէոնը եւ Վոլոն, ինչպէս սկզբէն որոշուած է։

Կոչոմ

Զուլիսերիոյ մայրաքաղաքին Պէռնի մէջ գումարուող խաղաղութեան միջազգային գիւանը եւրոպական կառավարութիւններուն եւ ժողովուրդներուն երկու նամակ ղրկեց, որոնց մէջ կը ծանրանայ պատերազմի սոսկումներուն վրայ, կը հրաւիրէ ժողովուրդները եւ կառավարութիւնները որ կրետական խնդրին խաղաղ լուծումին աշխատին։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Սէյիտ Վէյսէլ արկածին առթիւ Հանրապետութեան Նախագահը հետեւեալ հեռագիրը ղրկեց Նիքոլա Զարին. «Կարձակեմ որ Ձեր Վեհափառութիւնը ընդունի արտայայտութիւնն այն վշտագին զգացումներուն, զոր Լնձի կը պատճառէ Սէյիտ Վէյսէլի պատահած արկածին լուրը, ինչպէս նաև սիրալիր համակրութեանս հաւատիրը ռուսական քաջ նաւաստիներու և սպաներուն համար։» Զարը պատասխանեց. «Ես շնորհակալ եմ սիրալիր համակրութեան զգացումներէն, զոր այդ ողբալի արկածին առթիւ յայտնեցիք ռուս նաւաստիներուն համար։»

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻՈ.

Վիլհէլմ կայսրը ծովային նախարար Ալէքսիս մեծ դուքսին ցաւակցական հեռագիր մը ղրկած ըլլալով, մեծդուքը պատասխանեց կայսեր հետեւեալ հեռագրով. «ռուսական ծովային նախարարութիւնը խորապէս շնորհակալ ըլլալով ան մասնակցութենէն զոր Ձեր Վեհափառութիւնը ուղեց յայտնել իր անունով և գերման նաւատորմին անունով Սէյիտ Վէյսէլ անագորոյն արկածին առթիւ, կազուչէ Ձեր Վեհափառութեան որ հաճիք ընդունիլ իր ջերմագին և յարգալից երախտագիտութեան հաւատիքը։

ՌՈՒՄԱՆԻԱ

Պատերազմական նախարարութիւնը մեծ պատրաստութիւններ կընէ ռազմափոքձերուն համար, որ այս ամառ տեղի պիտի ունենան Վարշաւոյ զինուորական շրջանակներուն մէջ։ Մեծ կարեւորութիւն կը տրուի այս ռազմափոքձերուն, վասն զի պիտի փորձուին պատերազմական նոր մեթոտներ։

ՍԵՐԳԻԱ

Գուլկարիոյ Ֆէրտինանտ իշխանը և Մարի-Լուիզ իշխանուհին քանի մը օր պիտի երթան Պելկրատ անցնելու առաջիկայ ամսուն մէջ Սերպիոյ Ալէքսանդր թագաւորին և Նաթալի թագուհիին թախանձանքին վրայ։ Հաւանական է որ Մ. Սպոլոֆ կամիր պաշտօնակիցներէն մին կամ միւսը իշխանական ամոլին ընկերանան խորհրդակցելու համար Մ. Սիմիչի հետ։

ՌՈՒՄԱՆԻԱ

Ծերակոյտին նախագահ Մ. Սիմուրձա իր հրաժարականը ետ առաւ բոլոր ազատական կուսակցութեան թախանձանքին վրայ։ Հիմա կատարեալ համաձայնութիւն կայ Մ. Սիմուրձայի և դահլիճին մէջ։

ԳԻՆԵՄՈԼՈՒԹԻՆ

Ֆրանսայի Ներքին գործերու նախարարը շրջաբերական մը ղրկեց բոլոր նահանգապետներուն, կառավարիչներուն, որպէս զի դպրոցներուն մէջ հակակրոնական դասախօսութիւններ աւանդուին։ Այս շրջաբերականին մէջ նախարարը կըսէ թէ գինեմոլութեան վտանգները կաճին ալգոհոլի սպառումին հետ։ Խենդերուն թիւը 1866էն 1877 միջին հաշուով տարին 713 էր. 1893ին 3386 է։ Այս շրջաբերականին մէկ մասը թարգմանելով պիտի ծանօթացնենք Մոսքոյի ընթերցողներուն, որոնցմէ ոմանք թերեւս պէտք ունենան ուշի ուշով կարդալու զայն։

ԾԵՌԱԳԻՐ

ԲԱՐԻԶ, 19 Մարտ.— Արտաքին գործերու նախարարութիւնը դեսպանական կարեւոր փոփոխութիւն մը պիտի ընէ։ Պերլինի դեսպան պիտի ըլլայ Ալճերիոյ ընդհանուր կառավարիչ Մ. Ժիւլ Քամբոն. Պէրնի դեսպան Մ. Պառէհ հոմ պիտի երթայ Մ. Պիլօյի տեղ Վատիկանի մօտ Ֆրանսայի ներկայացուցիչ ըլլալու համար։ Մ. Պիլօ Լոնտոն պիտի անցնի պառոն Քուրսէլի տեղ որ պիտի մնայ Անգլիոյ մայրաքաղաքին մէջ մինչեւ իր յաջորդին անուանումը։ Այս փոխադրութիւնները ներքին գործերու պաշտօնէութեան մէջ ևս փաշական նոր փոփոխութիւններու առիթ պիտի տան։

—Ռումանիոյ նախորդ արտաքին գործերու նախարար Մ. Լահովարիի յուղարկաւորութիւնը այսօր մեծ հանդէսով տեղի ունեցաւ։ Ռումանական կղերը կատարեց եկեղեցական պաշտօնը։ Բոլոր դեսպանական մարմինը և Մ. Հանոթօ պանձամբ ներկայ էին։ Զօրքերը գինուորական պատիւներ տուին։ Մարմինը Ռումանիա պիտի փոխադրուի։

ՄԱՏՐԻՏ, 19.—Զրոյց կը շրջի նախարարական շրջանակներու մէջ թէ կառավարութիւնը դիտաւորութիւն ունի նոր փոխառութիւն մը ընելու, այս մասին արտօնութիւն առած ըլլալով Քորթէզէն։

ՎԻԵՆՆԱ,—19.—Կրետէ կղզիին պաշարումը կիրակի օր (երէկ) պիտի ըլլայ։ Բոլոր որոշումները դեռ տրուած չեն։

ԼՈՆՏՈՆ, 19 —Պոմպէյէն կիմացնեն թէ գաղթականութեան շարժումը շատ մեծ եղած է ժանտախտի սաստկանալէն ի վեր։ Անգլիական Հնդկաստանէն 377,876 հոգի գաղթած են։

ԲԱՐ ՄԱՐԹԷՆ, 19.—Աւստրիոյ կայսրը և կայսրուհին կէս օրին մեկնեցա Մանթոնէն։ Կայսրը Ֆրանսական հանրապետութեան նախագահին հեռագիր մը ուղղեց, շնորհակալ ըլլալով իրենց եղած հոգածութեան համար որչափ ատեն որ Ֆրանսայի մէջ մնացին։

ՎԵՆԵՏԻԿ, 19.—Ասողջաբանական համաժողովը աւարտեցաւ։ Դաշնագիրը ստորագրուեցաւ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Շաբաթ օր քաղաքիս Թաղ. Խորհուրդներուն շրջաբերական մը ղրկուեցաւ, որով, ինչպէս արդէն ըսած էինք, Ս. Պատրիարքը Հայրը յառաջիկայ Զատկական տօնին առթիւ կը հրաւիրէ բարեպաշտ ժողովուրդը, իւրաքանչիւրն բան կարողութեան, օգնել կարօտեալ ընտանիքներուն։

Կը լսենք թէ Ս. Պատրիարք Հայրը մայրաքաղաքիս և մօտակայ թեմերուն նոյնպէս շրջաբերական մը պիտի ղրկէ, յորդորելով որ ժողովրդեան մէջէն քիչ շատ կարողութեան տէր անձերը մէյ-մէկ օրը առնեն իրենց տուները և խնամեն։

Ազգ. Հիւանդանոցի վիրաբոյժ Տոք. Զարդարեան էֆ. Հայ-հռոմէականաց Ս. Յակոբայ հիւանդանոցին եւս վիրաբոյժ կարգուած է։

ԹԵՐԹՕՆ «ՄԱՍԻՍԻ» (80)

ՍԱՌՈՅՑԻ ԱՆԱՊԱՏԸ

ԺԻՒԼ ՎԷՐՆ

Եւ արդէն ապստամբութեան գրգռումով ճամբայ ելնող մարդիկ չէին կրնար երկար ատեն միութիւն պահել, այն միութիւնը՝ որ կը թոյլատրէ մեծ բաներ ընելու։ Ապստամբներու պետ մը միշտ կասկածելի ուժ մը ունի իր ձեռքերուն մէջ։ Եւ անուշտ շատ շուտով նախատինքները պոռթկացին Շանտոնի դէմ։

Ինչ որ այ ըլլայ, այս նաւաղները յայտնապէս կրեցին հազարաւոր տանջանքներ, հազար յուսահատութիւններ, այս ահագին արկածին հասնելու համար. բայց անոնց եղկութիւններուն գագտնիքը անոնց հետ թաղուած է միշտ բեւեռի ձիւներուն տակ։

«Փախի՛նք, փախի՛նք,» գոչեց Տոքթորը։

Եւ իր ընկերները քաշեց տարաւ այս ադէաքի վայրէն։ Սարսափը վարկենական կորով մը դարձուց անոնց։ Նորէն սկսան քալել։

Արդէն ամէն մարդ գիտէ թէ այս նաւու երեւումները ի՞նչ սրտի տագնապներ կը բերեն, խաբուած յոյսի մը ի՞նչ երկիւղներ։ Նաւը կարծես կը մօտենայ և կը հեռանայ դարձեալ։ Ցոյսի և յուսահատութեան ահռելի, անտանելի յիդաշրջումներ են, և խիստ յաճախ ա՛յն պահուն՝ երբ նաւաբեկեալները ինքզինքին ազատած կը կարծեն, ընդնշմարուած կտաւը կը հեռանայ և կանհետանայ հորիզոնին վրայ։

Տոքթորն ու իր ընկերները անցան բոլոր այս փորձերէն. սառոյցէ դաշտին արեւմտեան սահմանը հասած էին գիրար տանելով, գիրար հրելով, և կամաց կամաց այդ նաւուն աներեւութանալը կը տեսնէին, կը կանչէին զայն, բայց ի զուր։

Այն ատեն էր որ Տոքթորը վերջին ներշնչումմ'ունեցաւ այն բազմահնար հանճարէն՝ որ մինչեւ այն ատեն շատ ապէկ ծառայած էր իրեն։

Սառոյցի կտոր մը՝ հոսանքէն քաշուած՝ եկաւ զարնուեցաւ սառնադաշտին դէմ։

«Այս պալորա՞կը,» ըսաւ, ձեռքովը ցուցնելով զայն։

Անոր միտքը չհասկցան։

«Վրան նստի՛նք, վրան նստի՛նք,» գոչեց։

Ամէնուն միտքին մէջ փայլակ մ'եղաւ այն։

«Մ'հ, պարոն Բլոպոնի՛, պարոն Բլոպոնի՛,» կըսէր Ճոնսը, Տոքթորին ձեռքերը ողջագուրելով։

Պէլ Ալթամանին օդնութեամբ դէպ ի բալխիրը վազեց, բերաւ անոր ուղղորդ փայտերէն մին, տնկեց պալորակին վրայ կայմի մը պէս, և պարաններով կապեցին զայն, վրանն ալ պատուեցին ապէկ կամ գէշ առագաստ մը չինելու համար։ Հովը նպաստաւոր էր։ Լքուած եղկելիները գահավիժեցան բեկանուած լաստին վրայ, և ճամբայ ելան ծովուն բացերը։

Անլուր ճիգերու երկու ժամերէ վերջ Ֆոքո-ըրոթի վերջին մարդիկը առնուեցան Հանս Բրիուիէէն գանիական կիտորանաւին մէջ, որ Տէվիսի նեղուցը կը գառնար։

Նաւապետը իբրեւ բարեսիրտ մարդ ընդունեց այս հրէշները՝ որ այլ եւս մարդու կերպարանք չունէին. անոնց տառապանքը, առաւելապէս տեսնելով՝ հասկցաւ անոնց պատմութիւնը. ամէնէն հոգածու խնամքները չառայեց անոնց, և յաջողեցաւ կեանքի մէջ պահել զանոնք։

Տասը օր ետքը, Բլոպոնի, Ճոնսը, Պէլ, Ալթամոն և Հաթբաս նաւապետը Տանիմարքայի Սիլանտ գաւառին Քորսէոռ քաղաքը եկան. չոգենաւ մը զիրենք Բիլ տարաւ, ուրկից Ալթոնայի և Համպուրկի ճամբով հասան Լոնտոն մեծ ամսուան 13.ն, հոգիս կազդուրուած իրենց երկայն չարչարանքներէն։

Տոքթորին առաջին գործն եղաւ խընդրել Լոնտոնի Արքայական Աշխարհագրական Ընկերութենէն՝ որ շնորհ ընէ իրեն ճառախօսութիւն մ'ընելու. ընդունուեցաւ Յուլիս 15ի նստին։

Երեւակայեցէք այս գիտնական ընկերութեան հիացումը և անոր խանդավառ կեցցէները Հաթբասի յիշատակագրին ընթերցումէն վերջ։

Այս ճամբորդութիւնը՝ իր տեսակին մէջ մէկ հատիկ՝ պատմութեան տարեգրներուն մէջ անմոռանալի, կը բովանդակէր շրջաբեւեռային գաւառներուն ծոցին մէջ եղած բոլոր նոր բաներուն գիտերը. իրարու կը կցորդէր Բարրիներուն, Բոսներուն, Ֆրանքլիններուն, Մաք Քլիւրներուն արշաւանքները, գերհիւսիսային գաւառներուն քարտէսը կամբողջացնէր հարիւրերորդ և հարիւր տասներեքերորդ միջօրէականին մէջ. և վերջապէս կը յանգէր երկրագունտին ա՛յն կէտին, որ անմատչելի էր մինչեւ այն ատեն, նոյն ինքն բեւեռին։

Երբէք, ո՛չ, երբէք այսքան անակնկալ մը տարածուած չէր ապշած Անգլիոյ ծոցին մէջ։

Անգլիացիները սաստիկ սիրահար են աշխարհագրական այսպիսի մեծ իրողութիւններու. հպարտ և յուզուած զգացին ինքզինքնին, լորտէն սկսեալ մինչեւ գեղջուկը, իշխան-վաճառականէն սկսեալ մինչեւ քարտիներու գործաւորը։

Մեծ զիւտին համբաւը թռաւ Միացեալ Թագաւորութեան բոլոր հեռագրական թելերուն վրայ կայծակի արագութեամբ. ա-

Տեղական լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

Տրապիզոնի կուսակալութեան վերջին ատենի պատժական ճիւղի նախագահ Հապգր պէյի Սանխէի Միւթէմայիղի աստիճան տրուեցաւ։

Սիրոց գաւառակի նախնական դատարանի անդամներէն Բիզա պէյի՝ Սանխէի **Բ. աստիճան։**

Դատական գործոց նախարարութեան կրօնական տեսչութեան դիւանի քարտուղարներէն Քեամիլ պէյի՝ Սալիսէի աստիճան։

Սէրֆիջէ գաւառի կառավարիչի օգնական նշանակուեցաւ Շնայտէր էֆէնտի, որ ըստ օրինի հարկ եղած երդումը կատարեց։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ

Դատական գործոց նախարարութեան արձանագրութեանց դիւանատան տնօրէն Էմին պէյի Գ. կարգի Մէճիտիէ տրուեցաւ։

Լոնտոնի օսմ. դեսպանատան թարգման Մ. Լէոն Ժիւլիվարի՝ Դ. կարգի Մէճիտիէ։

Փ. զօրաբանակի կնդրոնական հրամանատար Միրիվիա Մուստաֆա Շեւքրի բաշի՝ Գ. կարգի Մէճիտիէ։

Շքոտրայի ոստիկան զօրաց գունդի Ա. ջոկատի Դ. գումարտակի գլխ. աղասի օգնական Մ. Լէյի՝ Ազատարարի շքադրամ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՑՈՒՄ

Ուրբաթ օր Սելամլըքի արարողութենէն յետոյ Վեհ. Սուլթանի արտօնութեամբ Ամերիկեան դեսպան Մ. Թըրբլ պաշտօնական ճաշ տուաւ Ն. Կայս. Վեհափառութեան ներկայանալու։

— Հեռագրական եւ թղթատարական վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, Եանեայի կուսակալութեան Ֆաիք բաշա կեդրոնին մէջ հեռագրատուն մը բացուելով հաղորդակցութեանց սկսուած է։

ՍԸՐ ԷՏԿԱՐ ՎԻՆՍԸՆԴ. — Օսմ. Կայս. Պանգայի ընդհանուր անօրէն, Սըր Իսկար Վինսընդ, որ ժամանակէ մ'իվեր Բարիզ կը գտնուէր, շաբաթ օր ճեպընթաց կառաքուսմբով մայրաքաղաքս վերադարձաւ այն տեղէն մեկնած է։

ՀՈԳԵՀԱՆԳԱՍՏԵԱՆ ՊԱՇՏՕՆ. — Հանեայի նաւահանգստին առջեւ ռուսական Սկոպէլ Էվլիէի դրահաւորին ծանօթ արկածէն մեռնող ծովային զինուորներու համար ուրբաթ առաւօտ դեսպանատան մատուռին մէջ հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուեցաւ, ի ներկայութեան դեսպանին հիւպատոսարանի պաշտօնեաներուն, դեսպանատան պահակ շղթեաւի սպաներուն եւ մի քանի ռուս երեւելի անձնաւորութեանց։

բագիրները իրենց սիւնակներուն գլուխը գրին Հաթրաթի անունը իրեւ մարտիրոսի մը անուն, և Անգլիա խայտաց հպարտութեամբ։

Տօնեցին Տոքթորն ու իր ընկերները, որ ներկայացուցեցան Նորին Շնորհաչուք Վեհափառութեան հանդիսաւոր ունկընդրութեան լրտն նախարարապետին միջոցաւ։

Կառավարութիւնը հաստատեց Թաղուհի կղզի անունը հիւսիսային բեւեռին յարաժայռին համար, Հաթրաս–Լեռ անունը՝ որ տրուած էր հրաբուխին, և Ալթամոն–Հարպը անունը՝ որ տրուած էր Նոր–Ամերիկայի նաւահանգստին։

Ալթամոն այլ եւս չքաժնուեցաւ իր բաղդակից և փառակցորդ ընկերներէն՝ որ իր բարեկամները եղած էին, հետեւեցաւ Տոքթորին, Պէլին և Ճոնսընին մինչեւ Լիվրբուլ, որ ծափահարեց անոնց դարձը, զանոնք երկար ատեն մեռած և յաւիտենական սառոյցներուն մէջ թաղուած կարծելէ վերջ։

Բայց Տոքթոր Քլոպոնի անդադար վերագրից այս փառքը անոր՝ որ իրենցմէ առելի արժանի էր անոր։ «Անգլիացիք ի Հիւսիսային Բեւեռ» վերնագրով իր ճամբորդութեան պատմութեան մէջ, որ հետեւեալ տարին հրատարակուեցաւ Արքայական Աշխարհագրութեան Ընկերութեան ծախքով, Ճոն Հաթրասը հաւասար ցուցուց ամենամեծ երկրախոյզներուն, պատկանելը ա'յն ձեռներէց մարդիկներուն՝ որ բոլորանուէր կը զոհուին գիտութեան առաջդիմութիւններուն։

Սակայն վեհմ սիրահարութեան մը այն տխուր զոհը լուռումունջ կապրէր Լիվրբուլի մօտ Սթէն–Քոթէջի յիմարանոցին մէջ, ուր իր Տոքթոր բարեկամը դրած էր զինքը իր ձեռքովը։ Իր յիմարութիւնը մեղմ էր, բայց չէր խօսեր, ա'լ չէր հակնար, իր խօսքն ալ իր խելքին հետ կորսուած էր։ Միակ զգացում մը կապած էր զինքը արտաքին աշխարհին հետ, Տոքթի հետ ունեցած բարեկամութիւնը, ուրկից չէին ուզած բաժնել զինքը։

Այս հիւանդութիւնը, «բեւեռային յիմարութիւնը» իր ընթացքին կը հետեւէր հանդարտօրէն, և ոչ է մասնաւոր ախտանիշ մը չէր ցուցներ, երբ տոքթոր Քլոպոնին՝ որ յաճախ կայցելէր իր խեղճ հիւանդին, զբաղցաւ անոր քարտէզներուն վրայ։

Ժամանակէ մը ի վեր, Հաթրաս նաւապետ՝ իր հաւատարիմ շունին հետ՝ որ զինքը կը դիտէր համբոյր և ախուր աչքով մը, ամէն օր երկար ժամեր կը պտըտէր։ Բայց իր պտոյտը կը կատարուէր անփոփոխ կերպով մը։ Սթէն–Քոթէջի մէկ ծառուղիին ուղղութեամբ։ Նաւապետը՝ անգամ մը որ ծառուղիին մէկ ծայրը հասնէր, կը դառնար ետ ետ երթալով։ Եթէ մէկը կասեցնէր զինքը, մատով կը ցուցներ երկընքին մէջ հաստատուն կէտ մը։ Եթէ ուզէին ստիպել զինքը ետ դառնալ, կը դայրանար, եւ Տոքթոր անոր բարկութեան մասնակցելով մոլեգնաբար կը հայէր։

Տոքթորը ուշադրութեամբ գնեց այսքան այլանդակ մենամղութիւն մը։ ընդհուպ հասկցաւ այս եգական յամառութեան շարժառիթը, գուշակեց թէ ինչու համար այս չրջագայութիւնը կը կատարուէր անփոփոխ ուղղութեամբ մը, եւ կարծես մագնիսական ուժի մը ազդեցութեան տակ։

Ճոն Հաթրաս նաւապետը անփոփոխելի կերպով դեպ ի Հիւսիս կը քալէր։

Թարգմանեց ԵՐՈՒԱՆԴ Տ. ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

ՎԵՐՋ

ՀԱՑԿԵՐՈՑԹ. — Անցեալ օր Իտալական դեսպանին եւ իր կնոջ կողմանէ տրուած խնջոյքին ներկայ էին Շուէտ-Նորվէկիոյ դեսպան կոմ Սթէնպոք, հոլանտական դեսպան Մ. Վանտէր Սթոլ, Աւստրիական դեսպանատան խորհրդական Պարոն Տը Մաբիոյ եւ քեռորդին, Անգլիական դեսպանատան զինուորական կցորդ գնդապետ Բոնսոնպի, Իտալական դեսպանատան պաշտօնեաներէն Մ. Էնսիլոնոյ, Մ. Սէրժա եւ իւր կինը։

Խնջոյքէն յետոյ Տիկին. Բանսա ընդունելութիւն կատարեց։ Ուրբաթ առաւօտ Աբդէլ-Գիզ պահականաւը նստելով մինչեւ կղզիները պտոյտ մ'ըրաւ։

ՄԱՆ ԽՍԻՂ.— Հինգշաբթի եւ ուրբաթ օր օդին մէջ տիրող մառախուղին պատճառաւ վոսփորի, կղզիներու եւ Գալատայի շոգենաւերու երթեւեկութիւնները բաւական յապաղեցան։ Ամստերտամէն եւ Պիրէնէնէն եկող Հոլանտական Տանա անուն շոգենաւ մը Ֆէնէր-Պահչէի բացերը աւազի վրայ նստեցաւ։ Վոսփորոս նաւամիջ շոգենաւը անոր մէջ գտնուող 63 ճամբորդներն ու գոյքերը քարտի հանեց։

ՌՈՒՄԱՆԱԿԱՆ ընդհանուր հիւպատոս Մ. Բեմբրէսգոի կինը երկու օր առաջ Բոպրա շոգենաւով Քէօսթէնճէ գնաց։

Ըէժիի փետրուար ամսոյ հասոյթն եղած է 122,122 Օսմ. ոսկի։

ՀԻՒՊԱՏՈՄՆԵՐ. — Էրզրումի պարսկական նախկին հիւպատոս Միրզա Ղուլամ-Ալի խան Վանի պարսկական ընդհանուր հիւպատոս նշանակուեցաւ։

— Գրիգ Քիլիսէի յունական հիւպատոս կարգուած է Մ. Տիւտոքուլը։

ՊՈՂՍՈՑ ծովային առեւտրական դատարանի անդամներէն Գալեարաքի էֆէնտի ուրբաթ իրիկուն Վիեննայի շոգեկառքով Բարիզ մեկնեցաւ։

ՁԻՒԾ. — Դաւրեժէն կը գրեն թէ մի քանի շաբաթէ ի վեր շարունակ ձիւն կուգայ։ այս պատճառաւ ճամբաները գոցուած են. թղթատարական և վաճառականական երթեւեկութիւններն դադրած ու տեղւոյն ժողովուրդը տուները քաշուած չկրնար եղեր դուրս ելնել։

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԵԱՆ նախարարութիւնը, առաջին քննիչի օգնական Լոֆլոն էֆէնտիի տուած մէկ տեղեկագրին համաձայն, ոստիկանական գործերը աւելի կարգապահութեան մը մէջ դնելու համար, յատուկ քննիչյանձնախումբ մը կազմելու որոշում տուաւ։

Ցիւեալ յանձնախումբը, որ պահականոցները միշտ պտտելով թէ անոնց և թէ բոլոր ոստիկան պաշտօնեաներու վիճակը պիտի քննէ, արդէն գործի ձեռնարկած է ու կը բաղկանայ նախագահէ մը և զինուորական 6 պաշտօնեաներէ։ Որոշուեցաւ Բիւրայի և Սկիւտարի կողմերն ալ այսպիսի յանձնախումբ մը կազմել։

Մ. ԹԸՐԲԼ.— Ամերիկեան դեսպան Մ. Թըրբլ՝ որ մինչեւ հիմա Դ. աստիճանի դեսպան էր, Միացեալ Նահանգաց կողմանէ մեծ դեսպան կարգուած է։

ՀԱՐՍԱՆԻՔ. — Հարսանիքը թէեւ Սելանիկի մէջ օր օրի կը տարածուի, բայց թէեթեւ բլլալով՝ մեռնողներու թիւը քիչ է։

ՆԱՄԱԿՆԵՐՈՒ ԳԻՆԸ.—Հեռագրական և թղթատարական վարչութեան որոշմամբ, յառաջիկայ ապրիլէն սկսեալ, օսմ. կառավարութեան ծովեզերեայ քաղաքներէն փոխանակուած նամակներուն համար փոխանակ 40 փարայի 20 փարա պիտի առնուի։ Դարձեալ, մի միայն ծովեզերեայ քաղաքներուն բլլալու պայմանով՝ ծանրութեամբ 30 կրամը չանցնող բոլոր տպագրուած թուղթերու, լրագիրներու և վաճառականական ապրանքներու օրինակներէն 10 փարայի տեղ 5 փարա պիտի առնուի. ուստի այսուհետեւ թղթատարները նամակ ձգող անձերուն կը ծանուցուի որ անոնց մէջ գտնուող պաշտօնեաներուն իմացնեն թէ իրենց նամակները ծովայի՞ն թէ ցամաքային քաղաք մը պիտի ղրկեն և ըստ այնմ ստակ վճարեն։ Նաեւ մոռնալու չէ վրան նշանակելու թէ ի՞նչ ճամբով պիտի ղրկուին նամակները։

Մ. ԼԻՇԻՆ.—Էտիրնէի ռուսական հիւպատոս Մ. Լիշին փետր. 17 ին Ս. Բեղբուրկ հասնելով՝ հետեւեալ օրը Զարին ներկայութեանը ընդունուեր է։

ՏԱՐԵԴԱՐՁ. — Երէկ Գերմանիոյ հանգուցեալ Վիլհէլմ առաջին կայսեր ծննդեան հարիւրամեակը բլլալով՝ Այնալը Զէշմէի գերմանական մատրան մէջ, կէս օրէն մէկ ժամ առաջ, մասնաւոր աղօթք կատարուեցաւ։ Թէեւ տարեդարձի բուն օրը այսօր (երկուշաբթի) է, սակայն Կիյեոմ երկրորդ կայսեր հրամանաւ երէկ որոշուած էր։ Այս արարողութեան ներկայ էին դեսպան Պարոն Սաուրմա-Եէլշ, ընդհանուր հիւպատոսը, հիւպատոսարանի բոլոր պաշտօնեաները, դեսպանատան պահակ շղթեաւի հրամանատարը, սպաներն ու նաւաստիները և Գերման գաղթականութեան երեւելիները։

ՁԵՂՇՈՒՄ.— Բէնտերէի երկրագործական տնտուկի հաշուակալութեան բարտուղարը Հիւսէյին էֆէնտի 2000 ղրշ. մխած բլլալով՝ պաշտօնէ հանուեցաւ եւ անոր տեղ Բէֆգը էֆէնտի փոխանորդ կարգուեցաւ։

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ.— Շաբաթ իրիկուն Խադիւղ Ալիանս-Իսրայէլիդ Հրեայ վարժարանի աշակերտներուն ի նպաստ փառաւոր պարահանդէս մը տրուեցաւ։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ. — Մարտ 2 ին Սելանիկի Ցոյն մետրապոլիտի ննջարանէն 1000 ոսկի գողցուեր է։ Այլև այլ նշաններով օձապայծայներով հաստատուած է թէ տան մէջի մարդիկն առած են. ուստի մետրապոլիտը սպասաւորներէն մէկ քանին ձերբակալել տուած է։

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒՄ . — Հայ-Հռոմէական Տ. Յովհաննէս վարպապետի 57 հատ Բուէլի երկթուղոյ արժէթուղթերուն գողը գտնուեցաւ։ Բերայի կառավարիչ Էնվէր պէյ, Պորսայի ոստիկանութեան գումարտակի Մուստաֆա էֆէնտիի պաշտօն յանձնած էր քննութիւն բանալով անմիջապէս այդ գողութեան հեղինակները գտնելու։ Ադր՝ Մուստաֆա պէյ, ոստիկան Ալի Օսման էֆէնտիի հետ միացած, շատ մը անձեր հարցաքննելէ յետոյ վերջապէս ձերբակալեց Սելանիկցի Անտոնը, որ յիշեալ արժէթուղթերը ուրիշի մը միջոցաւ ծախած և գումարը իր երկիրը ղրկած էր։

ՍԻՐԲԷՃԻՒ ՈՃԻՐԸ. — Ոճրագործ Սալիհ, երկար հարցաքննութիւններէ յետոյ խոստովանեցաւ թէ ինք երկրորդ անգամ ամուսնացած է իր կնոջ Ֆաթմայի հետ։ Շատ անգամ զանազան կռիւներով դայն ձգած ու յետոյ կրկին առած է։ Վերջերս Սալիհ կը պահանջէր որ Ֆաթմա իր վաստրկած տան մը գին եղող ստակը իրեն տայ. բայց տեսնելով թէ նա կընդդիմանայ, գիշեր մը Եիւբսէկ Գալաբրրմի իրենց տան մէջ խղդելէ յետոյ, հետեւեալ առաւօտուն Սիրբէճի կը տանի ու հոն ածուխի մթերանոցի մը քով կը ձգէ։ Բժշկական քննութեամբ հաստատուեցաւ թէ Սալիհի մատներուն վրայ խածուածքի նշաններ կան, զոր անշուշտ Ֆաթմայի ակռաները թողուցած էին երբ երկան վատ ու անգութ ձեռքը կը սխմէր կոկորդը։

ԿՐԵՏԷԻ ԽՆԴԻՒԸ

ԱՌՈՋԻՆ ՆԱՒԱՏՈՐՄԻՆ ՄԵԿՆՈՒՄԸ։—Ֆէրիդ Հասան բաշի հրամանատարութեան յանձնուած Օսմ. առաջին նաւատորմը, որ կը բաղկանայ Մէհմէտիէ, Համիտիէ, Օղէդիէ և Օսմանիէ զրահաւորներէն, Նէմսը Շեվքէթ մարտանաւէն ու Հէյդարէզը Տէօղրէ, Շեհհաղ, Կէյրէօմ և Աֆտէր թորփիլակիրներէն, չաբաթ իրիկուն ժամը 10 ին կամարջէն դուրս ելնելով Միջերկրական ուղեւորեցաւ։

Մայրաքաղաքիս բնակիչներուն մեծագոյն մասը Ս. Նաւատորմի մեկնումը դիտելու համար հաւաքուած էր կամուրջներու երկու եզերքները։ Շատերն ալ նաւակներու մէջ նստած ծովու վրայ կըսպասէին։ Զինուորները, ուրախ՝ բազմութեան ընդունած ցուցուցած համակրանքէն, «Բաշչահըմ չօգ եաշա՞» կ'աղաղակէին, որու միջոցին նուագածուներու խումբը Համիտիէի քայլերգը կը հնչեցնէր։

Մափահարութիւններու ձայնէն Ոսկեղջիւրը կը գեղաբ և ո՞վ կարող էր թուել այն հազարաւոր թաշկինակները, որք իրենց ողջերթ մաղթելու նշան, կը տատանէին իւրաքանչիւրի ափին մէջ։

Սելանիկի զինուորական ընդհանուր փարչութեան նախագահ Հագգը բաշա, ուրբաթ գիշեր Վիեննայի շոգեկառքով Սիրբէիէն մեկնեցաւ։

— Նաւարանի Այլինէլի Գաւագ նաւամատոյցին առջեւ գտնուող Ֆէրհը Պէ-լէնթ մարտանաւին կաթսաները նորոգուելի ըլլալու և խողովակներն կը փոխուին։

— Իտարէի Մախսուսէի Դոյսէրի շոգենաւի կտրած անիւին տեղ նոր մը դրուեցաւ։

— Սեւ Ծովու նեղուցի բերանը սպասող Շէհլաղ թորփիլանաւը նորոգութեան համար ուրբաթ իրիկուն կամուրջէն անցնելով նաւարան մտաւ։

—Կառավարութիւնը որոշեց 65000 Օսմ. ոսկւոյ արժողութեամբ Մաւզերեան հրացանի փամփուշտ գնել։ Ցանձնարարութիւնները Գերմանիա կատարուեցան։

— Եանեայի կուսակալը Մարտ 2 թուականաւ Ներքին գործոց Նախարարութեան հետեւեալը կը հեռագրէ.

«Ձեզ կը ղրկեմ այս վայրկենիս Լուբսի հրամանատար Նազիֆ բաշէ ստացած մէկ հրամանին համաձայն, Ալասոնիա մեկնած է։

— Միջերկրական մեկնող նաւատորմը սա կարգաւ անցաւ կամուրջէն, ուր մեծ բազմութիւն մը հաւաքուած էր դիտելու։

Առջեւէն ծանր կերպով կը քալէր Պէրլեգը Աֆլոն թորփիլակիրը, որուն մէկ մասը վարդագոյն գեղինով և մնացեալ մասը սեւով ներկուած էր։ Միրի ընդ միրթ չոգենաւէն ելնող ձայնը Գալաթայ կողմերէն արձագանգ կուտար։

Անոր հետեւէն կուգար Սէհամ թորփիլակիրը։ յետոյ Թէրէ Զաֆէրը, որ կամուրջի մօտեցած միջոցին Բէլէնէը Տէրէսին ճամբայ տուաւ իրմէ առաջ անցնելու։

Մանաւանդ այս Բէլէնէը Տէրէսի տեսքը մեծ ուշադրութիւն կը դրաւէր։ Առաջին կայմին վրայ դրուած էր օսմանեան Թուղրան որուն շուրջ կը գտնուէին գոյնզգոյն ներկերով ելէքտրական կռուցներ։

Հուսկ ուրեմն կարգով կուգային Թէվֆիք և Պէ-բհանէրդին թորփիլակիրներն ու Իզմիր յաջաւորակը։

Եալը Քէօշկի առջեւէն անցնելէ ետքը վեց չոգենաւերը նոյն կարգով դէպի կղզիները դացին։

—Արեւելեան երկաթուղեաց ընկերութեան եւ Սելանիկ-Կ. Պոլսոյ գծին տնօրէնները ուրբաթ օր տեսակցութիւն մ'ունեցան Առեւտրական եւ Հանրօգուտ շինութեանց Նախարար Մահմուտ Ճէլալէտտին բաշայի հետ։

Վակտրան

ՂԱՀԱԹԻԱ, 8,20 Մարտ 97 ժամ 11¹/₄

Օսմ. Քոնսոլիտ գոցուեցաւ	դրշ.	19—24
Բէժիի պարտաթուղթ	լիրա	12—10
Բուէլիի երկաթուղի	ֆրգ.	92—25
Օսմանիէ	»	328—
Բանքերիթէ	»	430—
Քարափներու պարտաթղթ.	»	458—
Թրամուէյի բաժնեթուղթ	լիրա	7—
Օսմ. Ապահով. Ընկ.	»	3—90
Գրէտի ժէնէրալ	»	6—30
Թրանսվաալ	ֆրգ.	25—

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ	Ղրշ. Բր.
Մէճիտիէ	108—12
Մէճիտիէ	97—20
Մանր արծաթ	103—
Անգլիական ոսկի	110—06
Գաղղիական »	87—25
Գրիմիզ	51—10
Ռուպլ թղթադրամ	90—05

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ 19 Մարտ 97 ժամ. 3 25

3% Ռանթ Ֆրանսակ. գոցուած		102—35
Գոնս. Օսմ. սէռի D.	»	18—32
Բուէլիի երկաթուղի	»	90—50
Բէժիի բաժնեթուղթ	»	279—
Պանք Օթոման	»	516—
Թրանսվաալ	»	26—50

ԼՈՆՏՈՆ, 21 Մարտ 97 ժամ 6.55

Անգլիական գոնսոլիտէ		111—96
Գոն. Օսմ. սէռի D, գոցուած		18—25
» » » B, »		31—37
Պանգ Օթոման	»	10—56
Միաց. Եգիպտական	»	105—

PHOSPHATE LERAS

Երբ տղաքները աճումէ յոգնելով տրժգոյն ըլլան, անարիւն և ախորժակ չունենան առանց վարանելու խմցուցէք Ֆոսֆոֆոսֆէ-սէ Լը-սա։ Այդ ազդու կաղդուրիչը անմիջապէս անոնց պիտի վերադարձնէ այժն ու առողջութիւնը։

SIROP DE RAIFORT

Ժողովրդային բանիմացութիւնը ջրկոտիմը սրակած է իբրեւ առողջութիւն մարմնոյ. իսոի սեռ խառնուած ջրկոտիմի հիմն է որ Կ–ԽՄ Ե Ընկ.ի Խոպոպեալ Ռէֆօրթ օ-շաբաթը կը պարտի իր ազդութիւնը տղաքներու աչային հիւանդութեանց, այսինքն՝ մորթի փչակներ, հիւանդութիւններ, միսերու թուլութիւն, վիրի գնտիկներու այտում, ախորժակի պակութեան։

ՍԻՈՒՆԻ ՄՕՌԻՒ ՁԿԱՆ ՕՇԱՌԱԿ

Եալտզ, Կ. Պոլիս, 13 դեկտ. 1888

Պարոնայք Սգող եւ Պուն,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական զիրքովս կարող եմ փորձեր ընել, այլ համաձայն ուրիշներուն փորձերուն եւ այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը այտարարեմ որ ձեր Մորիւ ձկան իւղն իր այս վիճակին մէջ զիրաւ խմուելով եւ մարսուելի, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս անտարուժական զիտութիւնն ի վաղուց անտի ուսկած է, մասնաւորապէս այդ յաջող պատասխանեան մէջ։ ՏՐ. Ս. Ս. ՄԱՎՐՈՅԵՆԻ ՓԱՇԱ

Բժիշկ Վեհ. Սուլթան

ԿՈԶՄՈՍ Յ. ՊԷՅԼԻՔՃԵԱՆ

ԿՕՇԿԱԿԱՐ

Կ. Պոլիս, Սիրքէճի, Համիտիէ փողոց, Եալտզ Օթէլի կից Քէօփրիւլիւ Խանին (նախորդ Տիլունը Ռուսմուիթ) դիմացը

Թիւ 12

ՄՐՑՈՒՄ ՃԱՇԱԿԻ

Կօշիկներու սոյն գործարանը կը մրցի ճաշակի մասին. նախնական նիւթերը Ֆրանսական ընտիր գործարաններէ բերել տալով, կը պատրաստէ Ֆրանսական, Անգլիական և օսմանեան ճաշակով, ամառնային և ձմեռնային ամեն կարգի գանագան տեսակ կօշիկներ, չափու վրայ և պատրաստ։ Մասնագիտութեամբ կը զբաղանէ նաւաբի կօշիկներ, մասնաւոր կօշիկ պատրաստելով կը հաւասարեցնէ կաղ ոտքեր և մանկտիներու օրօրոցի մէջ ծուած ոտքերուն մէկ զոյգ կօշիկ պատրաստելով ապագայ անպատեհութենէ բոլորովին զերծ կը պահէ։

Կը վաճառուի արժան և ոչ ժան գներով։

Կը ծանուցուի մեր յարգոյ յաճախորդաց Զատկական ապսպրանքներն վերջին շաբթուան չ'ձգել։

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 1,000,000

ՖԻՆԻՔՍ

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար առաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութիւն մէ՝ որոյ բաժնետէրք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգլիական ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի զնասներուն համար։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծական՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ սաորագրելոյս, որ ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոյ կրած զնասները։

Հ. ՈՍԻԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Գալաց, Գուլկարիոյ և Սեւ Ծովու եզերաց, Ղալաթիա, Գանք Օթոմանի վարի քովը Վիթալիս խան, գեհանայարկ թիւ 1։

CHERY PECTORAL

Այէրի Չէրի Բէքթորալ

ՍԱՆՋԱՒԻԴԱԿԱՆ

Շուտով բուժելու համար

Հարբուխը, հազը, էնֆիլէնցան եւ կոկորդի ցաւերը

Ամենէն սաստիկ հազը կը բուժէ, բարբոքած թաղանթը կը կակուղցնէ եւ հանդարտ քուն մը կուտայ։ Կեղծմաշկի, կապոյտ հազի, կոկորդի ցաւերու եւ բոլոր այն թորային հիւանդութեանց համար, որոց ենթակայ են երիտասարդները, ամենէն ազդու դեղն է ԱՅԷՐԻ ՉԷՐԻ ԲԷՔԹՕՐԱԼԸ որ մեծազոյն վարձատրութեանց արժանացած է աշխարհի մեծ ցուցահանդէսներուն մէջ։

Կը գտնուի դեղարանները եւ դեղավաճառաց քով։ Ընդհանուր մթերանոց Տր. Այէրի դեղերուն Պ. Լամ. Բարուանայի անգլիական վաճառատունը, 95 եւ 97, Եիւբսէք Գալաթրիա, Վօյվոտայի պահականոցին մօտ։ 604

ՍԱՆԴԱԼ ՄԻՏԻ

ՄԻԱԿ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ ՄԻՋՕՐԻ ՀՈՒԶԱԿԱՒՈՐ ՍԱՆԴԱԼՈՎ

SANTAL MIDY

ՍԱՆԴՕԼ ՄԻՏԻ

Անշնաս. կը չնչէ տօքսինն. ֆլեղմը, նէրվիոսները, 48 ժամուան մէջ կը բուժէ հոսումները. յոյժ ազդեցիկ է միզանցքի հիւանդութեանց մէջ, միզանցքաբորբոքման, արիւնամիզութեան, առանց միջացաւ պատճառելու զոր առաջ կը բերեն անզուսպ և ուրիշ դեղերու հեթ խառն սանդալները։

Ամէն քաբսիւլ ՄԻՏԻ անունը կը կրէ։

Ամէն դեղարաններ

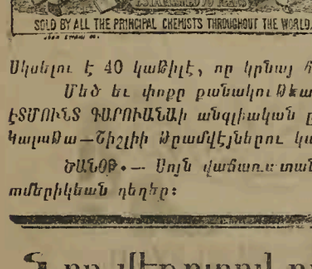

L'ACUE CURE D'AYER

Աղտոտ մթնոլորտ մը որ առաջ կուգայ նեխելու վրայ եղող բուս, նիւթերէ, վնասակար մառախուղէ (բուս) որ միշտ կը բարձրանայ ճմնոցներու, լճացած ջուրերու, ճահիճներու, հոտած ջրհորներու եւ բացուած կոյուղիներու մէջէն, ըլլայ բաղարի ըլլայ գեղերու մէջ. վերջապէս այն ամէն բաներ որ մթնոլորտը կը թունաւորեն առաջ կը բերեն կարգ մը հիւանդութիւններ որ մէկ խօսքով ՄԱԼԱՌԻԱ կը կոչուի։ Եթէ այդ թոյնը արի նի մէջ մտած է, երեւան կուգայ հետեւեալ իւանդութիւններու ձեւին տակ. տենդ, ընդհատ տենդ, ծանր տենդ, սարսուռներ, ՄԱԼԱՌԻԱ, մազձային տենդ, ժամատենդ. հիւանդութիւններ որ սովորական եղանակներով չեն բուժուիր։ Այս բոլոր դժանդալոր հիւանդութեանց մասնաւոր դարմանն է Cure d'Ayerը որ ապահովապէս կը բժշկէ, եւ իր գործածութիւնը որ եւ է փոփոխութիւն հետեւանք չունենար։ Ague Cure d'Ayerը բուսային արտադրութիւն մն է. չպարունակիր որ եւ է հանրային նիւթ. պատրաստուած է ճիշտ համեմատութիւններով. Իւրաքանչիւր շիշին կցուած է տպուած բացատրութիւն մը որ կը սովորցնէ թէ ինչպէս Ague Cure d'Ayerը դիմաց պատասխան մը է ՄԱԼԱՌԻԱի դէմ։

Ague Cure d'Ayerը կը ծախուի բոլոր դեղավաճառներու եւ դեղագործներու քով։

Պիտի պահէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բրնձափ ի

La VELOUTINE

CH^les FAY, Parfumeur

PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

ՐԷՅՆՕԼՏԻ ԿՈՒԹ ՍԲԷՍԻՖԻՔ

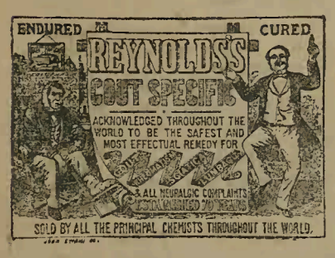

Կը բուժէ կաթուածը, յօդացաւերը, կողացաւը եւ բոլոր ջղային ցաւերը։ Ամբողջ աշխարհի մէջ լաւագոյն դեղը ճանչցուած է կաթուածի, յօդացաւի, կողացաւի դէմ. Մէկ անգամ առնելը բաւական է քանի մը ժամուան մէջ զգալի ամոքումը առաջ բերելու համար։ Մեծամեծ բժիշկներ սաստիկ կը յանձնարարեն զայն։ Լոնտոնի նշանաւոր Տր. Տէլի կը գրէ. «Քիչ մը ատեն Ռէյնոլտի ԿՈՒԹ ՍՊԷՍԻՖԻՔԸ տալի հիւանդներու եւ կը փորձամ ըսելու որ միշտ լաւ արդիւնք տեսայ։ Կը հաստատեմ որ ասիկայ շատ թանկագին ու ազդեցիկ դեղ մըն է։»

ՀՈՒԱՆԴ ԴՈՐԵԱՆՈՒԹԵԱՆ.— Պէտք է անոնի փորանց, պառկելէ անմիջապէս առաջ ու առանց խառնուրդի խմել զայն։ Սկսելու է 40 կաթիլէ, որ կրնայ հետեւեալ գիշերը 60ի բարձրանալ եւ այսպէս հետզհետէ մինչեւ 120ի.

Մեծ եւ փոքր բանակուածքամբ ու շիշերով կը ծախուի մեր Թուրքիոյ միակ ներկայացուցչին՝ ԷՄՄՈՒՆ ԳԱՐՈՒԱՆԱՅի անգլիական ընդհանուր մթերանոցը, 95 եւ 97, Եիւբսէք Գալաթրիա, Վօյվոտա, Կալաթա—Շիշլիի Թրամվէյներու կայարանը, Պահականոցին քով։

ԾԱՆՕԹ.— Սոյն վաճառատան մէջ պատրաստ կը գտնուին նաեւ ամէն տեսակ անգլիական եւ ամերիկեան դեղեր։ 606

Նոր մէթոտով բուժում՝

ԾՆՆԴԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ

ՏՕՔԹ. ԵՕՐԿԻՈՍ ԱՆՏՕՆԻԱՏԻՍ

Վիէնայի Վիէննայի Համալսարանի

Բրօֆ. Նիւման (Neuman) Քաբոզի (Kaposi) ու Տիթէլի (dittel) հետ տակցելով ազգու յանձնարարականներ տուած է.

ՀԻՍՆԱՊԵՍ ԿԸ ԲՈՒԺԷ ՄՈՐԹԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆԵՐՆ ՈՒ ԳԱՂՂԻԱԿԱՆ ԱԽՏԸ.

Ծօրթ. Անտօնիատիս առանց հիւանդին ցաւ զգացնելու առանց պահեցողութեան ու ներքին դեղերու. իրեն յատուկ պարզ եղանակով մը կը բուժէ դաղղիական ախտն ու մորթի հիւանդութիւնը։

Ամէն օր կէս օրէն առաջ ժամը 8էն (Ը. Ե.) մինչեւ 10 և կէսօրէն վերջ մաքը 2—5 հիւանդները կընդունի իր դարմանատունը Բերա անգլիական դեսպանատան մօտերը Սարկիս փողոց թիւ 20։

38—150

ՇՈՓԵՆԱՒԱՃԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԱՍԱՆ ՆԵՐ ՄԱՐՄՈՐԵԱՆ

Ն ԲԱԳԻ ՈՒ ԸՆԿ

Մարսելիայի Լա Գարտի դիէ-յանդնաւարուցիս Բանող

Առաջին շոգենաւը նոյմբերսիաք պիտի ուղեւորի հանդիպելով Սամսուն, Կիրասոն, Տրապիզոնէ Պաթում մարտ 30ին իրիկուան ժամ 4ին (Ը. Ե.)։

Սէրփոսի շոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի Մարտ 23ին (Ը. Ե.)։

Ֆարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք

Բ. » 175 »

Ուղղակի և տարբեր դադարումներ նաւագնացի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար

ԹԻՄՈԹԷ ԲԼՊՈՒԼ

575 Մանկանէ փողոց թ. 10

ԲՕՈՒԷԼԻ ԱՆԻՍՈՆԻ ՊԱԼՍԱՄ

Հազի, հարբուխի, շնչի կարճութեան շնչարգելութեան դէմ է այն.

Այս թանկագին դեղը տարօրինակ յատկութիւն մը ունի անմիջապէս սպանելու հազ ուխտ, հազը, կոկորդի ցաւը, դժուարաշնչութիւնը եւն։ Իր ազդեցութիւնը կ'ըսէ կարծրացած մաղասը կակուղցնելով եւ արտասրումը դիւրացնելով։

Կոկորդի անհանգոյ խախտումներով զիշեր ցերեկ հազացող եւ իրենց հանգիստը կորսնցնող անձինք անմիջապէս կը հանգստանան նեւ ընդհանրապէս մէկ շիշը բաւական է հիւանդութիւնը բուժելու համար։

Այս անհման դեղը դրաշրներէն գործէ շնչարգելութեան, հինցած հազի, էնֆլիւէնցայի եւ ուրիշ պարագաներու մէջ։

Վ. Կ Ա Ճ Ա Գ Ի Ր

Ստորագրեալս, Քուրշունճը Հազար Էֆ. բնակեալ ի Պոլիս, Տօլմա-պահչէ, թիւ 25, կը վկայեմ որ 40 տարիէ ի վեր շնչարգելութենէ տառապելով ամենէն համբաւաւոր բժիշկներուն դիմեցի եւ շատ ստակ վատնեցի. բայց սգուտ մը չտեսայ։ ընդհակառակն հիւանդութիւնը օրէ օր սաստկացաւ։ Ինչ ընելիքս չէի գիտեր, երբ դիպուածաւ բանի մը բարեկամներ իսրհուրդ տուին ինձի որ դիմեմ Կալաթա, Վոյվոտայի պահականոցին քով թիւ 95-97 գ. Ֆ. Ֆարուանայի անգլիական վաճառատունը։ Հոն ծախուած «ԲՕՈՒԷԼԻ ԱՆԻՍՈՆԻ ՊԱԼՍԱՄ»ը գործածելի եւ երեք ամիսէն կատարեալապէս բժշկուեցայ։ եւ զայս հրատարակելը մարդասիրական պարտք մը կը համարիմ ինձի։

Կ. Պոլիս 4 ապրիլ 1892

Ստորագրեալ ԷՍԱՏ ՀԱՃԻԸ

Ընդհ. Մթերանոց Էտմոնտ Ֆարուանայի անգլ. վաճառատունը Կալաթա, Վոյվոտա փողոց, թիւ 95-97 կը գտնուի նաեւ բոլոր լաւ դեղարանները եւ դեղավաճառաց քով։ 608

ՄԵՔԵՆԱԿԱՆ ՅԱՌԱՋԴԻՄՈՒԹԻՒՆ

ՊՈՆԵԱՔԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

Ի ՊԻՐԷՈՆ

ԱՄԲԷԼԻՍ (ԱՅԳԻ)

Ս. Դ. ԵՒ Ա. ՄԷԹԱՔՍԱՆ

ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԶԱԿԱՒՈՐ ՄԱՍԱՆ

Մեծ արուեստահանդէսներէն 26 մեծ մրցանակներով 1893ին, 1894ին 1895ին և 1896ի փարձառուած քսնեաք

Պէրլին, Թրնէվ. Ամսթէրտամ և Գահիրէէն խաչով մեծ մրցանակ. Պուրբէշ. Մոնաքօ, Պրիւքսէլ Բրէմ. Բարիզ. Ս. Սթէֆանօ և Լոնտոնէն առաջնակարգ վկայական

Անվերջ, Վիէննա, Բրակա, Շթութկարտ. Շիքակօ. Պէրլին, Ամսթէրտամ, Բրէմ, Ս. Սթէֆանօս ու Գահիրէէն ոսկի միտալներ, Գրաւէն 2 արծաթ միտալներ։

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ԱՐԲՈՒՆԵԱՑ

Հելլենական կուսակալութենէն Ս. Փրկչի արծաթ խաչով, Պարսկական կառավարութենէն Ա-ռիւծի եւ Արեգական պատուանշաններով, Վենեցուելէն յատուկ պատուանշանով, Պրիւքսէլի միջազգային առողջապահական քննիչէն, Փարիզի Ակադեմիի երկրագործական ճիւղէն, եւ Մարսիլիոյ քաղաքապետութենէն առաջնակարգ տիպլոմով վարձատրուած։

ՏՆՕՐԷՆ Գ. ՍՊԻՐԻՏՕՆ ՄԷԹԱՔՍԱ

Հայաստանի Նոյին Վեհարանութենէն Քաղաւորացն Յունաստանի եւ Սերպիոյ եւ Ն. Աղքայական Բարձր գահաժառանգ իշխանն Յունաստանի։

Վաւերացուած Թուրքիոյ, Եւրոպիոյ Յունաստանի եւ Եգիպտոսի բժիշկներէն եւ բիմիագէտներէն «Էէտոմինատ ժան բիմիագէտ ի Փարիզ, Վան Համմէլ Բօս եւ Հարման իւզն մեծ բիմ ագէտ յամսթէրտամ. Տգ. Ռուսէֆ (Գուլվարիա), Տգ. Գրաշի եւ Գէրնարտ Գուրբէշ։

Բիէր Աբէրի, Սինկրոս եւ Զամպարօ բաշա Կ. Գալաց, Քամանոս փաշա եւ Տգ. Զանարօյա եզիպառոս Տգ. Օրֆանիտի, Աֆէնտուլի, Գարանֆա, Հաճի Մինալի, Քոնսօլաս, Զինի Կալվանի, Մակիա Բր. Ֆէսօրը հելլենական Հիվանդանոցին Աֆէնդի.

ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

1,000,000 քիլոկրամ քսնեաք

ՄԻՇՏ ՊԱՏՐԱՍՏ Է ՊԱՀԵՍՏԻ

15 մթերանոցներու մէջ 420 մեծ տակառներով 800,000 քիլոկրամ

ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՐՏԱԾՈՒԹԻՒՆՔ

35000 սնտուկ եւ 1000 տակառ քսնեաք, որոց ճշդութիւնս վաւերացուած է քաղաքապետական տասարաններով

Պ. Պ. Ս. Ի. ԵՒ Ա. ՄԷԹԱՔՍԱ

100,000 ֆրանք կը խոստանան այն անձին որ ապացուցանէ թէ մէթաքսա քսնեաքը իր մէջ վնասակար նիւթեր կը պարունակէ

Ընդհ. Թուրքիոյ համար միակ ներկայացուցիչ

ԹՐԻԱՆՏԱՖԻԼՕՒԼՕ ԵՂԲԱՐՔ

42 ԿԱԼԱԹԱ ՄՈՄՀԱՆԷ ԹԻՒ 42

EMULSION SCOTT

(ԳԴՈՊԻ ՕՀԱՐԱԿ)

ԹԱՐՄ ՁԿԵՆ ՊՈՒՏ ԻՒՂ!

Ինչպէս որ լաւ է տպագրած

Գնդապետը նեսաի ՏԻՊԻՆ և ՊՈՒՏԻՆԻ

Ի ՆԵՐ-ՆԵՍԷ։

Դարմանը լաւի ախորժահամ է,

Մարդու մարմնոյ համար իւրի բոլոր յատկութիւններն լաւ։

Իրմանիկ յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ թոքախտ

Կը բուժէ անարիւնութիւնը

Կը բուժէ նիւծերը

Կը բուժէ հազը, ցրտաւութիւնները

Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը

Կը բուժէ մանկանց ճղաղծութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, տխորժ համ ու հոտ չունի, դիւրաքամելի է, ուստի ինչպէս փոքրիկ տղամարդոցը կը տանին զայն։

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործներու քով։

Դարմանատուն ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄԱԼԻՐ ԵՒ ՀԱՒԻՐԵԼ

ՄՈՐԻՈԼ ԳՐԷՕԶՈԴԷՆ կը պարունակէ մէյ մայրի քրէոզոդին բոլոր ազդեցիկ տարերքը. հոգոր միքրոպասպան մէ. ցնցղատապերու, հարբուխներու, կոկորդի ծիւրախտին, հիւծման, կուրծքի երկրորդ և երրորդ աստիճանի հիւանդութեանց դէմ յոյժ ազդեցիկ դարման մէ։

Փարիզ, 8, Վիվիէն փողոց և բոլոր դեղարանները

ՏՕՔԹԼՕՌ

Ք. Լ. ՍԻՆԿՐՕՍ

Գիմեւագործ Ն. Կ. Վեհափառութեան վերկայեալ Զուրիխի Համալսարանէն օգնական Բրօֆ. Վրէհամի Լէն. Լէն,

Կը տարարուածէ ամէն տեսակ լոյծ և կարծր նիւթ, կաթ, գինի, իւղ քսնեաք, ջուր, հանրային ջուր, ամէն տեսակ ոգելից բմպելի, մէջ. խուբ և այլ այս կարգի նիւթեր ու մանրադիտական առարկաներ և գլխաւորաբար ամէն տեսակ հանքեր

ՆՈՐՎԷԿԻՈՅ ՁԿԱՆ ԻՒՂ

Շատ մը բժիշկներու յանձնարարութեամբ Նորվէկիոյ առաջնակարգ ձկան իւղ բերել տուած բլլալով, լաւ մը տարրալուծելէ և անոնց անխարդախ ըլլալը գիտականապէս ապացուցանելէ վերջ մասնաւոր շիշերու մէջ կը ծախէ իր իսկ տարրագրութիւնովը։

ԲԻԹԵՐԸ ՄԱՔՐՈՂ ՋՈՒՐ

Մասնաւոր բաղադրութիւն մը որ լաթերու, շուխայի, թաւիշի, փողկապի ձեռնոցի եւ ուրիշ ամէն զգեստեղէններու բիծերը վայրկենապէս կը հանէ առանց հեռաք մը ձգելու։

Դիմել Կոլոթա Եիւքսէք Գալաթրիա Տօքթ. Սինկրոսի թիւ 52 բիմիական աշխատանոցը։

(25)

Ապահովագր. ընկերութիւն

ԹՐԻԷՍԴԷ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԻՄ ՈՒԱԾ 1831ԻՆ

ՀՐԴԵՀ, ԿԵԱՆՔ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Ընդհ. գործակալ, ԱԼՊԻԷՐ ՄԻԶՐԱՀԻ

Գալաթիա, Քամանտօ խան թիւ 2

548 91—150

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՓԵՆԱՒԱՃԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 10 22 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Դշ. 11 23 Ալեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 2ին յետ միջօրէի, Պիրէոնի համար

Դշ. 12 24 Սուրհանդակ դէպի Փոքր-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։

Դշ. 12/24 Մեվստարոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։

Եշ. 13/25 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։

Ուշ 14,26 Ալեքսանդրիոյ Սուրհանդակ, հանդիպելով Սուրիոյ նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։

ԱԶԴ. — Մարտ 11 23, երեքշաբթի օրը Գ. Գալսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբոլի, Պէյրութ, եաֆա եւ Բորդայիտ գացող շոգենաւն 569

Արտօնատէր Կ. Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ